

מתווה לשיחה אישית עם תלמיד

(מבוסס על ספרה של יעל אברהם "אין מצב שמפנים את הגב")

הנחיות כלליות לשיחה אישית

1. חוק חברתי – כל שיחה משמעותית מתחילה ב"סמול-טוק".
2. שאלו שאלות פתוחות ולא שאלות שהתשובה עליהן היא "כן" או "לא".
3. תהיו סקרנים, שאלו שאלות שמעניינות אתכם.
4. אל תשאלו "למה?", כיוון שהשאלה סוגרת את השיחה וכי הילד לרוב יצטדק. להעז להשתהות על נקודות בשיחה. לא להסתפק בתשובה הראשונה שעולה, התשובה השנייה ואפילו השלישית היא האמיתית.

שאלות היכרות (תלוי במידת ההיכרות של המורה את התלמיד) – מה מיקומו במשפחה, היכן הוא גר, תחביבים, מקצוע לימוד אהוב, זמר אהוב, חברות בתנועת נוער, חלום שרוצה להגשים וכן הלאה.

התבוננות משותפת במעגלים החברתיים בכיתה – המורה יציג לתלמיד דף ובו מעגלים ויסביר כי הם מסמלים את המעגלים החברתיים בכיתה. במעגל הפנימי ביותר נמצאים הילדים שמרגישים שייכות רבה, במעגל השני נמצאים הילדים שמרגישים קצת פחות שייכות וכן הלאה.

- א. היכן אתה ממקם את עצמך?
- ב. היכן היית רוצה להיות ממוקם?
- ג. מה יש במקום שאליו אתה רוצה להגיע, שאין במקום שבו אתה נמצא עכשיו?
- ד. איך אתה מסביר לעצמך את המיקום שלך? (ייחוס סיבה חיצונית או פנימית?)
- ה. האם בעברך היית במקום אחר מבחינה חברתית? איך אתה מבין את ההבדל?
- ו. ספר על מעגלי שייכות נוספים בחיך (חוג, תנועת נוער, בני הדודים). האם המיקום שלך בקבוצה הזו שונה? מי אתה במעגלים מחוץ לכיתה?

השאלות מסייעות להבין כיצד התלמיד תופס את עצמו כחלק מהכיתה, מהי מידת המודעות החברתית שלו, מהי החוויה החברתית שלו ומהן שאיפותיו.

כאשר לילד יש מיקוד שליטה פנימי – יש לו אמונה כי בכוחו לשנות את המצב, לעומת מיקוד חיצוני – אז הוא מאמין שגורלו נתון בידי אחרים.

שייכות במרחבים חברתיים אחרים עשויה לתת תקווה ולהגביר את תחושת השייכות בכיתה.

אמפתיה ומתן תקווה לשינוי: המורה יכולה לשקף את הרגשות העולים מתוך דברי הילד: "אני מבינה שהמצב החברתי לא תמיד היה פשוט עבורך, זה בטח קשה מאוד". חשוב מאוד להעניק תוקף לרגשות שמעלה הילד במהלך השיחה. לאחר מכן נמשיך וניתן תקווה: "אני מאמינה ביכולת שלנו לשנות את מצבנו החברתי, אם מקדישים לכך זמן של למידה, מחשבה ועשייה. יש פעולות שאנחנו יכולים לעשות שעשויות לגרום לשינוי. אני כאן עבורך ואני מאמינה כי ביחד נוכל לחשוב על דרכים לשנות את התחושות שלך בכיתה".

רמת המוטיבציה של הילד חשובה לטובת גיוסו לעבודה. לעיתים יידרש לו זמן נוסף למחשבה ולעיבוד המידע החדש. שיחה זו יוצרת חיבור עם הילד, מסייעת לו להבין את מצבו החברתי ומחדדת את הצורך בחיזוק המיומנויות החברתיות הנדרשות.